NORAKSTS
Lieta Nr. A420598611
(A00572-13/23)

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS

S P R I E D U M S

LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rīgā 2013.gada 11.februārī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese Rudīte Migla
ar surdotulci Daci Piternieci,

piedaloties pieteicējam *V.B.* un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras pārstāvei *L.A.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc *V.B.* pieteikuma par pienākuma uzlikšanu Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrai izdot labvēlīgu administratīvo aktu, ar ko pieteicējam tiktu pārrēķināts valsts pensijas un piemaksas pie pensijas apmērs.

Aprakstošā daļa

[1] *V.B.* (turpmāk arī – pieteicējs) vecuma pensija ar atvieglotiem noteikumiem kā invalīdam uz mūžu piešķirta no 2003.gada 1.oktobra. Turpmāk vecuma pensijas apmērs vairākkārt pārrēķināts.

Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra (turpmāk – VSAA vai atbildētāja) Rīgas pilsētas Zemgales reģionālā nodaļa, pamatojoties uz pieteicēja 2011.gada 1.marta iesniegumu, 2011.gada 2.martā pieņēma lēmumu Nr.3771, ar kuru no 2011.gada 1.marta pārrēķināja

pensijas apmēru par uzkrāto pensijas kapitālu pēc 2010.gada 1.marta un noteica vecuma pensijas apmēru Ls 180,09. VSAA Rīgas pilsētas Zemgales reģionālā nodaļa 2011.gada 10.martā pieņēma lēmumu Nr.4517, ar kuru no 2011.gada 1.aprīļa pārrēķināja pensiju par Krievijas teritorijā uzkrāto apdrošināšanas stāžu līdz 1990.gada 31.decembrim un lēmumu Nr.4518, ar kuru no 2011.gada 1.aprīļa pārrēķināja piemaksas apmēru par Krievijas teritorijā uzkrāto apdrošināšanas stāžu līdz 1990.gada 31.decembrim.

Pieteicējs VSAA Rīgas pilsētas Zemgales reģionālās nodaļas 2011.gada 10.marta lēmumu Nr.4517 daļā par aprēķināto vecuma pensijas apmēru un lēmumu Nr.4518 daļā par noteikto piemaksas apmēru apstrīdējis VSAA direktorei.

Ar VSAA 2011.gada 19.augusta lēmumu Nr.11-8/9870 (turpmāk – Lēmums) atstāts negrozīts VSAA Rīgas pilsētas Zemgales reģionālās nodaļas 2011.gada 10.marta lēmums Nr.4517 un lēmums Nr.4518.

[2] Administratīvajā rajona tiesā 2011.gada 5.septembrī saņemts pieteikums par pienākuma uzlikšanu VSAA izdot labvēlīgu administratīvo aktu, ar ko pieteicējam tiktu pārrēķināts valsts pensijas un piemaksas pie pensijas apmērs. Pieteikums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[2.1] Lēmumā nav parādīts kapitāla indeksa un kopējā aktualizētā kapitāla aprēķins. Tāpēc nav iespējams precīzi noteikt un pārbaudīt pensijas kapitāla apmēru.

[2.2] Lēmumā nav parādīts gada vidējās apdrošināšanas iemaksu algas aprēķins, kuru izmanto pensijas sākuma kapitāla aprēķināšanai. Tāpēc nav iespējams noteikt un pārbaudīt pensijas sākuma kapitāla apmēru.

[2.3] Pārrēķinot pensiju, netika ņemts vērā, ka pieteicējs piecus gadus mācījās */mācību iestāde/* (no 1965. g. līdz 1970. g.), ko apliecina 1970.gada 5.maija diploms Nr*./diploma numurs/*. Turklāt apdrošināšanas stāžu apliecinošie VSAA uzkrātie dati neatbilst darba grāmatiņā izdarītajiem ierakstiem saskaņā ar kuriem apdrošināšanas stāžs pārsniedz Lēmumā norādīto stāžu.

[3] Administratīvajā rajona tiesā 2011.gada 18.oktobrī saņemts paskaidrojums par pieteikumu. VSAA pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz Lēmumā minētajiem argumentiem un papildus paskaidrojot turpmāk minēto.

[3.1] Pieteikumā pieteicējs lūdz pārbaudīt apdrošinātās personas pensijas kapitāla apmēru, pārbaudīt pensijas sākuma kapitāla apmēru, kā arī norāda, ka, pārrēķinot pensiju, netika ņemts vērā, ka pieteicējs piecus gadus (no 1965.gada līdz 1970.gadam) mācījies */mācību iestāde/*, līdz ar to secināms, ka pieteicējs vēlas pārsūdzēt Lēmumu uz atšķirīga pamata, nekā apstrīdēšanas iesniegumā.

Pēc apstrīdēšanas stadijas persona var pārsūdzēt lēmumu tikai tajā daļā, attiecībā uz kuru bija vērsts apstrīdēšanas iesniegums (skat. Austākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2007.gada 3.decembra lēmumu lietā Nr. SKA - 539/2007). Līdz ar to VSAA uzskata, ka tiesai nav pamata skatīt minētos prasījumus.

[3.2] Attiecībā uz pensijas kapitāla apmēru un pensijas sākuma kapitāla apmēru VSAA paskaidro, ka pensijas kapitāls tiek aprēķināts, piešķirot valsts vecuma pensiju.

Pieteicējam vecuma pensija ar atvieglotiem noteikumiem kā invalīdam uz mūžu tika piešķirta ar VSAA Latgales filiāles 2003.gada 24.oktobra lēmumu Nr.12773. Minētajā lēmumā norādīta tā apstrīdēšanas kārtība. Minētais lēmums nav apstrīdēts, līdz ar to tas ir stājies spēkā un kļuvis nepastrīdams. 2004.gada 16.jūnijā VSAA Apdrošināšanas uzraudzības daļā ir izskatīts pieteicēja iesniegums, kurā viņš lūdz pārbaudīt darba stāža aprēķina pareizību VSAA nodaļas 2003.gada 24.oktobra lēmumā, savukārt pieteicēja 2005.gada 14.marta iesniegums, kurā pieteicējs lūdz pārbaudīt vecuma pensijas apmēra aprēķina pareizību VSAA nodaļas 2004.gada 12.novembra lēmumā Nr.15733, ir izskatīts VSAA Metodiskās vadības un uzraudzības daļā 2005.gada 18.aprīlī. Minētās atbildes būtībā nesatur patstāvīgu tiesisko regulējumu, jo konkrētajā gadījumā iestāde ir tikai atkārtojusi iepriekš pieņemto administratīvo aktu saturu.

[3.3] Attiecībā uz mācību laika no 1965.gada līdz 1970.gadam augstākajā mācību iestādē ieskaitīšanu pieteicēja apdrošināšanas stāžā VSAA paskaidro, ka VSAA Apdrošināšanas uzraudzības daļas 2004.gada 16.jūnija atbildē Nr.09/6260/1282 norādīts, ka viņa pensijas lietā nav dokumenta, kas apliecinātu, ka pirms mācību uzsākšanas augstākajā mācību iestādē viņš būtu ieguvis vidējo izglītību. Šāds dokuments uz rakstveida paskaidrojuma sagatavošanas dienu VSAA nodaļā nav iesniegts, līdz ar to iestādei nav bijusi iespēja vērtēt šādu dokumentu un pieņemt attiecīgu lēmumu par apdrošināšanas stāža palielināšanu.

[4] Tiesas sēdē pieteicējs pieteikumu uzturēja, pamatojoties uz tajā norādītajiem argumentiem.

Atbildētājas pārstāve pieteikumu neatzina, pamatojoties uz Lēmumā un paskaidrojumos norādīto.

Motīvu daļa

[5] Tiesa, izvērtējot administratīvās lietas materiālus un uzklausot procesa dalībnieku paskaidrojumus, secina, ka pieteikums ir noraidāms.

[6] No lietas materiāliem tiesa konstatē, ka pieteicējam vecuma pensija ar atvieglotiem noteikumiem kā invalīdam uz mūžu tika piešķirta no 2003.gada 1.oktobra saskaņā ar likuma ,,Par valsts pensijām" 11.pantu un pārejas noteikumu 13.punktu *(lietas 36.-39.lapa)*. Tā kā vecuma pensijas aprēķinātais apmērs bija mazāks par likumā noteikto minimālo apmēru, tad vecuma pensija tika noteikta minimālajā apmērā. Turpmāk vecuma pensijas apmērs vairākkārt tika pārrēķināts saskaņā ar likuma ,,Par valsts pensijām" normām *(lietas 40.-81.lapa)*.

Izskatāmās lietas ietvaros pieteicējs 2011.gada 1.martā ir vērsies VSAA Rīgas pilsētas Zemgales reģionālajā nodaļā, lūdzot pārrēķināt pensijas apmēru. Pensijas pārrēķina rezultāts pieteicēju neapmierina, un viņš vēlas lielāku piešķirtās vecuma pensijas pārrēķinu. Līdz ar to tiesai jāpārbauda, vai *V.B.* var pretendēt uz vēl labvēlīgāka administratīvā akta izdošanu – piešķirtās pensijas un piemaksas pie pensijas apmēra pārrēķinu.

[7] Saskaņā ar likuma ,,Par valsts pensijām" 9.panta pirmo daļu valsts pensijas apmērs ir atkarīgs no apdrošināšanas stāža, kurā ieskaitāmi mēneši, kuros veiktas vai bija jāveic apdrošināšanas iemaksas attiecīgajam sociālās apdrošināšanas veidam.

Atbilstoši minētā likuma 24.panta otrajai daļai pārrēķināto vecuma pensiju veido agrāk piešķirtā (pārrēķinātā) pensija, ņemot vērā šā likuma 12.panta otrajā daļā noteiktos nosacījumus, un pensija, kas saskaņā ar šā likuma 12.panta pirmajā daļā noteikto kārtību aprēķināta, ņemot vērā pensijas kapitālu, ko persona uzkrājusi laikā pēc pensijas piešķiršanas (pārrēķināšanas).

No lietas materiāliem tiesa konstatē, ka, pamatojoties uz pieteicēja 2011.gada 1.marta iesniegumu, VSAA Rīgas pilsētas Zemgales reģionālā nodaļa no 2011.gada 1.aprīļa ir pārrēķinājusi pensiju par Krievijas teritorijā uzkrāto apdrošināšanas stāžu līdz 1990.gada 31.decembrim un pārrēķinājusi piemaksas apmēru par Krievijas teritorijā uzkrāto apdrošināšanas stāžu līdz 1990.gada 31.decembrim, nosakot pensijas apmēru Ls 180,09 apmērā un pensijas piemaksu Ls 19,60 apmērā *(lietas 30.,31.lapa un 34.lapa)*.

Lai pretendētu uz vēl lielāku pensijas apmēru, tiesai jākonstatē papildus pieteicēja apdrošināšanas stāžs, kurā ir veiktas vai bija jāveic apdrošināšanas iemaksas attiecīgajam sociālās apdrošināšanas veidam, un ko VSAA nav ņēmusi vērā.

[8] Pieteicējs ir iesniedzis diploma kopiju, kura apliecina, ka no 1965.gada līdz 1970.gadam pieteicējs ir mācījies Ļeņingradas politehnikumā *(lietas 15.lapa)*, lai arī šo laiku ieskaitītu apdrošināšanas stāžā.

Saskaņā ar likuma ,,Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 1.punkta 4.apakšpunktu līdz 1990.gada 31. decembrim Latvijas pilsonim Latvijas teritorijā un bijušās PSRS teritorijā uzkrātie darba un tam pielīdzinātie periodi, kā arī šā punkta 10.apakšpunktā minētais ārpus Latvijas uzkrātais periods ir pielīdzināts apdrošināšanas stāžam. Ārvalstniekiem, bezvalstniekiem un Latvijas nepilsoņiem apdrošināšanas stāžam pielīdzināts Latvijas teritorijā uzkrātais darba un tam pielīdzinātais periods, kā arī bijušās PSRS teritorijā uzkrātie darbam pielīdzinātie periodi, kas norādīti šā punkta 4. un 5.apakšpunktā, un šā punkta 10.apakšpunktā minētais ārpus Latvijas uzkrātais periods. Līdz 1990.gada 31.decembrim, bet šā punkta 11.apakšpunktā minētajā gadījumā — līdz 1995.gada 31.decembrim, apdrošināšanas stāžam pielīdzināts mācību laiks augstākajās mācību iestādēs, kā arī citās mācību iestādēs pēc vidējās izglītības iegūšanas, bet ne vairāk par pieciem gadiem attiecībām specialitātēm, kurās izglītības iegūšanai bija noteikti ne vairāk kā pieci gadi, un ne vairāk par sešiem gadiem attiecībā uz specialitātēm, kurās izglītības iegūšanai bija noteikti vairāk nekā pieci gadi.

No minētā izriet, ka apdrošināšanas stāžā var ieskaitīt mācību laiku augstākajā mācību iestādē vai izglītības iestādē, kurā ir iegūta izglītība pēc vidējās izglītības iegūšanas.

Kā liecina tiesā iesniegtā diploma kopija un ko tiesas sēdē atzina arī pieteicējs, no 1965.gada līdz 1970.gadam pieteicējs ir ieguvis vidējo speciālo izglītību, apgūstot mākslinieka noformētāja specialitāti. Tātad šis mācību laiks attiecas uz vidējās izglītības iegūšanu un to nevar ieskaitīt apdrošināšanas stāžā.

[9] Pārbaudot pieteicēja darba grāmatiņā fiksēto darba stāžu *(lietas 10.-14.lapa),* tiesa konstatē, ka VSAA ir ņēmusi vērā visu pieteicējs darba stāžu, sākot ar 1970.gada 22.maiju, vēl piesummējot pieteicēja invaliditātes laiku, kurā viņš nestrādāja. Tādejādi pieteicēja kopējo stāžu nosakot 43 gadi, 6 mēneši un 8 dienas *(lietas 32., 33.lapa).*

Pensijas kapitāla lielums un koeficients pārrēķinam ir atspoguļots VSAA Zemgales reģionālās nodaļas 2011.gada 10.marta lēmuma Nr.4517 1.pielikumā *(lietas 32.lapa).* Tiesa nekonstatē tā prettiesiskumu.

Tiesas rīcībā nav citu dokumentu, ko vēl varētu attiecināt uz pieteicēja apdrošināšanas stāžu.

Savukārt uz piemaksas apmēru VSAA ir piemērojusi likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 41. punktu, kurā noteikts, ka ar Latvijā un Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalstīs dzīvojošiem vecuma un invaliditātes pensijas saņēmējiem par apdrošināšanas stāžu, kas uzkrāts līdz 1995.gada 31.decembrim un ņemts vērā, piešķirot (pārrēķinot) pensiju, līdz 2011.gada 31.decembrim piešķir piemaksu par katru apdrošināšanas stāža gadu.

Ministru kabinets nosaka kārtību, kādā piešķir un izmaksā piemaksu, kā arī nosaka tās apmēru, kas laika periodā no 2009.gada 1.janvāra līdz 2011.gada 31.decembrim nedrīkst būt mazāka par 0,70 latiem.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2008.gada 16.decembra noteikumu Nr.1024 „Noteikumi par ikmēneša piemaksu pie vecuma un invaliditātes pensijas" 8.punktu piemaksu piešķir VSAA, pamatojoties uz tās rīcībā esošo šo noteikumu 2. punktā minēto informāciju.

Minēto noteikumu 2.punktā noteikts, ka piemaksa ir atkarīga no apdrošināšanas stāža (pilnos gados), kas uzkrāts līdz 1995.gada 31. decembrim un par kuru Latvijā ir aprēķināta vecuma pensija. Savukārt 5.punktā noteikts, ka piemaksas apmērs par vienu apdrošināšanas stāža gadu ir 70 santīmu. Piemaksas apmēru pie konkrētās vecuma pensijas nosaka, minēto summu reizinot ar šo noteikumu 2.punktā minēto apdrošināšanas stāžu.

Pieteicēja apdrošināšanas stāža pilno gadu skaits no 1995.gada 31.decembra līdz 2011.gada 1.aprīlim ir 28 gadi *(lietas 33.lapa).*

Līdz ar to piemaksas apmērs ir Ls 19,60 (0,70x28).

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka viss pieteicēja apdrošināšanas stāžs ir ņemts vērā, nosakot pensijas aprēķina lielumu, un *V.B.* nevar pretendēt uz vēl labvēlīgāka administratīvā akta izdošanu.

[10] Attiecībā uz iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieturēšanu tiesa norāda turpmāk minēto.

Saskaņā ar likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 8.panta trešās daļas 10.punktu no pensijas (neatkarīgi no to izmaksas avota) ir jāmaksā iedzīvotāju ienākuma nodoklis.

Šā likuma 12.panta piektā daļa paredz, ka personām, kurām piešķirta pensija (ieskaitot piemaksu pie pensijas par apdrošināšanas stāžu, kas uzkrāts līdz 1995.gada 31.decembrim) vai pārrēķināta pensija pēc 1996.gada 1.janvāra atbilstoši likumam "Par valsts pensijām" vai izdienas pensija, vai speciālā valsts pensija atbilstoši Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem, vai pensija atbilstoši ārvalsts normatīvajiem aktiem, neapliekamais minimums ir 1980 latu gadā, ja šajā pantā nav noteikts citādi.

Tātad neapliekamais minimums ir 165 lati mēnesī.

Minētā likuma 13.panta pirmās daļas 4.punkts paredz neapliekamā nodokļa papildus atvieglojumus personām, kuras atzītas par invalīdiem saskaņā ar Ministru kabineta noteikto kārtību. Saskaņā ar Ministru kabineta 1997.gada 8.aprīļa noteikumu Nr.138 ,,Noteikumi par iedzīvotāju ienākuma nodokļa papildu atvieglojumiem invalīdiem, politiski represētajām personām un nacionālās pretošanās kustības dalībniekiem" trešās grupas invalīdiem neapliekamā nodokļa papildus atvieglojumi mēnesī ir Ls 84,00. Līdz ar to no trešās grupas invalīda, kuram piešķirta vecuma pensija, ieskaitot piemaksu pie pensijas, netiek ieturēts ienākuma nodoklis no summas, kas mēnesī nepārsniedz neapliekamo minimumu Ls 249,00 (165+84).

Tā kā pieteicēja pensijas un piemaksas kopējais apmērs ir Ls 199,69 (180,09+19,60), tad no viņa pensijas netiek ieturēts ienākuma nodoklis.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251. un 289. – 291. pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda:

noraidīt *V.B.* pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrai izdot labvēlīgu administratīvo aktu, ar ko pieteicējam tiktu pārrēķināts valsts pensijas un piemaksas pie pensijas apmērs.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese *(personiskais paraksts)* R.Migla

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas tiesnese R.Migla
Rīgā 2013.gada 11.februārī